

Luontomatkailun tulevaisuus Suomessa

**Partner Miia Porkkala
Rukakeskus Oy**

Suomen matkailun faktat

Matkailutoimialat muodostavat 2,5 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta. Tämä on kaksi kertaa enemmän kuin maa- ja metsätalous ja puolitoistakertaa enemmän kuin elintarviketeollisuus. 2007–2013 matkailutoimiala kasvoi Suomessa 31 prosenttia, ja toimialan ennakoitaan kasvavan maailmalla edelleen 4% vuosivauhtia.

Matkailu työllistää 140 000 työntekijää yli 27 000 yrityksessä, nuorten osuus työntekijöistä on 30 prosenttia. Vuosina 2007–2013 työvoiman määrä kasvoi 7 prosenttia ja vuoteen 2025 mennessä alalle odotetaan syntyvän 40 000 uutta työpaikkaa.

Matkailu on vahva vientitoimiala. Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus rekisteröidyistä yöpymisistä vuonna 2014 oli lähes 29 prosenttia ja heidän Suomeen jättämänsä, vientiin rinnastettava, matkailutulo oli 4,43mrd euroa. Kansainvälisen matkailun kasvun myötä ulkomaisten matkailijoiden Suomeen jättämä matkailutulo on kaksinkertaistanut 2000-luvulla.

Luontomatkailun määritelmä

Luontomatkailu on turismia, jonka vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luontoympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Luontomatkailulla voidaan nähdä muuta matkailua vahvempi yhteys ja vaikutus paikalliseen talouteen ja kulttuuriin. Toisaalta voidaan hyvin perustein ajatella että Suomen tyyppisessä matkailumaassa merkittävä osa vapaa-ajanmatkailua on niin sanottua luontomatkailua, tämä erityisesti koskee kansainvälisiä matkailijoita. Heille luontokokemus syntyy parhaimmillaan jo raittiin ilman, hiljaisuuden tai hotellihuoneesta avautuvan luontomaiseman kautta. Luontokokemus syntyy suhteessa kansainvälisen matkailijan lähtömaahan. Suomen matkailun perusta on Suomen vahvassa imagossa puhtaasta luonnosta, vedestä ja tilasta yhdistettynä Suomeen toimivaan

maankattavaan infrastruktuuriin, monipuoliseen palvelurakenteeseen sekä turvalliseen maakuvaan. Suhteellisesti matkailun merkitys on suurin Pohjois-Suomessa, Kainuussa, Ahvenanmaalla ja alueilla joilla muut elinkeinojen kasvu- ja kehitysnäkymät ovat haasteelliset.

Luontomatkailun vahvuudet ja haasteet

Suomen matkailun vahvuuksina ovat jo edellä mainitut puhdas luonto, vesi ja tila sekä toimiva yhteiskunta ja infrastruktuuri. Vahvuutena on matkailun kehittynyt ja monipuolinen palvelurakenne, myös kaupunkikeskustojen ulkopuolelle on kehittynyt monipuolisia matkailukeskuksia ja kohteita etenkin Pohjois-Suomessa. Suomen koko maan kattava koulutusjärjestelmä tarjoaa hyvän pohjan työvoiman koulutukseen ja ammattilaisten rekrytointiin yrityksen sijaintipaikasta riippumatta.

Heikkouksina vastaavasti on Suomen vähäinen tunnettuus ja heikko saavutettavuus. Jatkoyhteydet Helsinki-Vantaan lentoasemalta sekä matkaketjut liikenteen solmukohtista ovat vielä puutteelliset, ja yhtenäinen ajantasainen tietopankki yhteyksistä puuttuu. Suomen kova kustannusrakenne, vahva sääntely sekä toimialalle tyypilliset rajut sesonkivaihtelut heikentävät yritysten kannattavuutta. Matkailutoimiala on erittäin pienyritysvaltainen joka tuo haasteita merkittäviin tuotekehityshankkeisiin ja suurempaa panostusta vaativiin investointeihin. Luontomatkailun kanssa samoilla apajilla kisaavat muut luonnonvaroihin perustuvat toimialat mm kaivostoiminta, maanlouhinta ja metsätalous. Eturistiriitatilanteessa elinkeinojen intressivertailujen auki laskeminen ja toimintamallien luominen pelisääntöjen rakentamiseen auttaa osapuolia pääsemään kaikkia tyydyttäviin ratkaisuihin. Esimerkiksi Kuusamossa on tutkittu vaihtoehtoisia malleja matkailun ja metsätalouden yhteiselon parantamiseen MOTASU-hankeella, jonka tuloksia hyödynnetään parasta aikaa laadittavassa yleiskaavassa.

Luontomatkailun merkitys ja potentiaali

Matkailun merkitys kansantaloudellemme vientieurojen tuojana alkaa olla tunnistettu ja tunnustettu. Matkailun ollessa yksi merkittävistä kasvutoimialoista maailmanlaajuisesti, kasvupotentiaali Suomen matkailun kasvulle on lähes ääretön. Merkittävimmät kasvuodotukset nähdään etenkin Aasiasta sekä edelleen lähimarkkinoilta Venäjältä kansainvälisen tilanteen rauhoittuessa. Aasian kasvun potentiaalia tukee Finnairin ja Helsingin lentokentän erinomaiset yhteydet kasvaville Aasian markkinoille. Matkailutoimiala on yksi kolmesta Työ- ja Elinkeinoministeriön nimeämästä strategisesta kasvutoimialasta. Laadittujen hyvien strategioiden lisäksi tarvitaan selkeä matkailun strateginen ohjelma sekä resurssit ohjelmat toteuttamiseen. Luontomatkailun kasvua tukevat voimistuvat megatrendit; ympäristötietoisuuden korostuminen, kaupungistuminen sekä vapaa-ajan ja varallisuuden kasvu.